

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060103

DOM
2014-09-05
Stockholm

Mål nr
M 3019-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2014-03-04 i mål nr M 3085-13, se bilaga A

KLAGANDE

H K

Ombud:

J S

MOTPART

U S

Ombud:

P A

SAKEN

Avvisning av talan på grund av rättegångshinder

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen lämnar H K begäran om muntlig förhandling utan bifall.
2. Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens beslut och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1161003

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

H K har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens beslut att avvisa **H K** käromål och återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för vidare handläggning. Han har även yrkat att muntlig förhandling ska hållas i målet.

U S har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

H K har till grund för sin talan anfört i huvudsak följande. **U S** har ostridigt utfört sprängningsarbeten och dikesgrävning på hans mark. Vid den aktuella tidpunkten trodde **U S** att arbetet ägde rum på hans egen mark. Det är inte rimligt att miljöbalkens för den skadelidande förmånligare skadeståndsregler blir tillämpliga om en granne på sin egen fastighet utför sprängningar som skadar träd på grannfastigheten, men inte om grannen är än mer oaktsam vid utförandet av arbetet och faktiskt befinner sig på den skadelidandes fastighet och där utför sprängningar. I skadeståndslagen finns ingen regel om strikt ansvar för sprängskador. Istället gäller som vanligt i skadeståndsrätten culparegeln, vilket kräver ytterligare ett moment för en kärandepart att leda i bevis. 32 kap. miljöbalken ska tolkas så att även denna situation möjliggör en talan om miljöskadestånd.

U S har till grund för sitt bestridande anfört i huvudsak följande. En absolut förutsättning för att det ska vara fråga om en miljöskada i miljöbalkens mening är att det måste vara fråga om en verksamhet som bedrivs på en fastighet som orsakat störning för omgivningen. I aktuellt mål har **U S** inte bedrivit en verksamhet på sin fastighet som orsakat en störning på omgivningen, dvs. **H K** fastighet. Miljöbalken ger inga fördelar för den skadelidande i förhållande

till en allmän skadeståndstalan grundad på oaktsamhet. Skadeståndstalan ska i detta fall därför föras vid allmän tingsrätt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

H K har vid mark- och miljödomstolen väckt talan mot U S angående ersättning för sprängskador. Som grund för sin talan har H K gjort gällande att U S orsakat skador på H K skog genom sprängningsarbeten och att han därför är skadeståndsskyldig enligt 32 kap. 4 § miljöbalken.

Enligt 32 kap. 1 § miljöbalken ska skadestånd enligt kapitlet betalas för personskada, sakskada samt ren förmögenhetsskada som verksamhet på en fastighet har orsakat i sin omgivning (s.k. miljöskadestånd). Den som vill väcka talan om miljöskadestånd ska enligt 21 kap. 1 § första stycket 6 miljöbalken göra detta vid mark- och miljödomstol.

Mark- och miljödomstolen har vid prövning av om det förelegat rättegångshinder, bedömt att den väckta skadeståndstalan inte är ett miljöskademål enligt 32 kap. miljöbalken eftersom de påstådda skadeståndsgrundande arbetena utförts på H K egen fastighet.

Frågan om mark- och miljödomstolen är behörig att pröva den talan som H K för ska avgöras med utgångspunkt i hur käranden angett grunden för sin talan. H K har påstått att U S orsakat skador på H K skog genom sprängningsarbeten och att skadestånd ska utgå enligt 32 kap. miljöbalken. Detta är tillräckligt för att mark- och miljödomstolen ska anses behörig att pröva målet (jfr NJA 1973 s. 1 I-III och NJA 2004 s. 743). Huruvida de påstådda skadorna kan anses utgöra skador i verksamhetens omgivning och vilken betydelse fastighetsgränsen har, är frågor som rör själva saken och ska inte bedömas som en fråga om rättegångshinder. Vid tolkningen av vad som avses med begreppet omgivning ger förarbetena till den tidigare gällande miljöskadelagen viss ledning (se prop. 1985/86:83 s. 38 f.).

Något hinder för mark- och miljödomstolen att pröva målet i sak finns således inte. Mark- och miljödomstolens avvisningsbeslut ska därför undanröjas och målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning. H K yrkande om upphävande av avvisningsbeslutet får anses innefatta samtliga beslut som fattats av mark- och miljödomstolen med anledning av avvisningen.

Vid denna utgång saknas skäl att, på begäran av H K, hålla muntlig förhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

När målet nu återförvisas till mark- och miljödomstolen följer av 18 kap. 15 § tredje stycket rättegångsbalken att frågan om rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen ska prövas i samband med målet efter dess återupptagande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2014-10-03

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Vibeke Sylten och Margaretha Gistorp, referent, samt tekniska rådet Dag Ygland.

Föredragande har varit Anna Zilla.

VÄNERSBORGS
TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

PROTOKOLL
2014-03-04
Handläggning i
Vänerns borg

Aktbilaga 21
Mål nr
M 3085-13

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTEN

rådmannen Ulf Klerfalk, tillika protokollförare

PARTER (ej närvarande)

KÄRAND

E H K

Ombud:

J S

SVARANDE

U S L

Ombud:

M R

SAKEN

Ersättning för sprängskador mm; nu fråga om avvisning pga rättegångshinder

Handlingarna i målet genomgås varvid antecknas att de påstått skadeståndsgrundande diknings- och sprängningsarbetena ostridigt utförts av U S på H K fastighet - enligt stämningsansökan X men enligt svaromålet och åberopad fastighetsbestämning Y men ändå ostridigt på H K fastighet - i Vårgårda kommun.

Dok.Id 251395

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070	Hamngatan 6	0521-27 02 00	0521-27 02 30	måndag – fredag
462 28 Vänerns borg		E-post: mmd.vanersborg@dom.se		09:00-16:00

H K har, för det fall att mark- och miljödomstolen inte (och inte heller Vänersborgs tingsrätts allmänna avdelning) skulle anses vara rätt forum för tvisten, begärt att målet överlämnas till Alingsås tingsrätt.

U S har, i händelse att mark- och miljödomstolen avvisar käromålet, yrkat ersättning för rättegångskostnad med 84.375 kr inklusive mervärdesskatt avseende ombudsarvode för 45 timmars arbete alltsedan den 14 februari 2011.

H K har gjort gällande att U S rättegångskostnadsanspråk bör ”justeras med i vart fall 1/5”.

Härefter fattar mark- och miljödomstolen följande

SLUTLIGA BESLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar, med stöd av 34 kap 1 § 2 st och 42 kap 4 § 2 st rättegångsbalken samt 3 kap 1 § 3 st lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar, käromålet.
2. H K begäran, i händelse av avvisning, om överlämnande av målet till Alingsås tingsrätt lämnas utan bifall.
3. H K skall ersätta U S för rättegångskostnad med 67 500 kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt lag. I beloppet ingår mervärdesskatt med 13 500 kr.

Skäl för beslutet

Ett grundläggande kännetecken för ett miljöskademål enligt 32 kap MB är att verksamhet på en fastighet orsakar skador i sin omgivning. Ett sådant mål kan inte, såsom görs gällande i förevarande mål, uppkomma som en följd av att U S

utfört de påstådda skadeståndsgrundande diknings- och sprängningsarbetena på H K fastighet. Det förhållandet att U S när han utförde arbetena må ha trott att han utförde arbetena på sin egen fastighet ändrar inte det förhållandet att U S faktiskt (och ostridigt) utfört arbetena på H K fastighet.

Efterson den väckta skadeståndstalan alltså inte är att hänföra till sådan talan som avses i 32 kap MB är mark- och miljödomstolen under Vänersborgs tingsrätt inte behörig att handlägga tvisten. Rättegångshindret är indispositivt. Käromålet skall alltså avvisas.

Frågan är härefter om målet, såsom H K begärt, kan överlämnas till Alingsås tingsrätt; något som med stöd av 10 kap 20 a § RB är möjligt vid indispositivt rättegångshinder, dock under förutsättning att ett överlämnande blir aktuellt i ett inledande skede av målets handläggning.

Rättegångshindret har uppmärksamrats först genom de sakupplysningar som tillförts målet genom svaromålet. Härefter har ytterligare skriftväxling erfordrats, bl a ett föreläggande för H K att klargöra den rättsliga grunden för käromålet (aktbil 11); allt syftande till att säkert definiera typen av skadeståndstalan. Härefter har målet nått ett sådant stadium i handläggningen att ett överlämnande till Alingsås tingsrätt med stöd av nyssnämnda lagrum inte är möjligt; inledningsskedet av målets handläggning har passerats och rättegångskostnader har uppstått på svarandesidan. Begärt överlämnande till Alingsås tingsrätt skall därför lämnas utan bifall.

Eftersom målet alltså skall avvisas på grund av rättegångshinder är H K att anse som tappande part fullt ut (18 kap 5 § 1 st RB). Han skall därför ersätta U S rättegångskostnad såvitt denna varit skäligen påkallad för tillvaratagande av dennes rätt (18 kap 8 § RB).

U S ersättningsanspråk för rättegångskostnad avseende ombodsarvode avser arbete under tre års tid. Enligt kostnadsräkningen upptar studier av äldre lantmåterihandlingar och kartor ävensom en ny fastighetsbestämning en avsevärd del

av ombudets arbete. Detta arbete är främst relevant för prövningen, vid en eventuell senare kommande sakprövning i ordinärt skadeståndsmål, bl a huruvida U S varit culpös vid arbetenas utförande. För prövningen av den nu aktuella processuella frågan om rättegångshinder har dock mycket av detta tidigare arbete begränsad betydelse för tillvaratagande av U S rätt men samtidigt skall beaktas att just sakinnehållet i svaromålet gav värdefull belysning för ställningstagandet till den nu aktuella hinderfrågan.

H K får dock genom sin inställning till U S rättegångskostnadsyrkande anses ha vitsordat skäligheten härav utom såvitt avser 1/5 av anspråket.

Mark- och miljödomstolen finner, med hänsyn till det nyss anförda, att U S rättegångskostnadsanspråk inte kan bifallas med högre belopp än vad H K får anses ha vitsordat, dvs med 4/5 av yrkat belopp.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 428)

Överklagande senast den 25 mars 2014 ges in till mark- och miljödomstolen men ställs till Mark- och miljööverdomstolen.

Prövningstillstånd krävs.

Som ovan

Ulf Klerfalk